

Den äldsta gitarrtidskriften - *The Giulianiad*

Av Kenneth Sparr

I början av 1800-talet exploderade utgivningen av periodiska publikationer, framför allt i Frankrike. Men den första "riktiga" gitarrtidskriften var engelsk - "The Giulianiad". Dessa tidskrifter är intressanta som tidsdokument.

Vår svenska tidskrift *Gitarr och Luta* har många föregångare runt om i världen - ett bra mått på gitarrens till synes aldrig sinande popularitet. Så är det väl också med allt det som gemensamt intresserar människor: man bildar sällskap och föreningar, man ger ut tidskrifter, från den allra enklaste till den mest påkostade. Redan under 1700-talet började det ges ut periodiska publikationer med anknytning till gitarren, men det är framför allt under de första decennierna av 1800-talet som denna utgivning bildligt talat exploderar,

LONDON,
Published for the Proprietor by Sheerswood & Co 23, Finsbury Street Row,
Chappell, Music Seller to the King, 50, New Bond Street,
and Duff, 65, Oxford Street.

Price Bound, 1s. Vol. 1 | in Numbers, each 2/6
also of Johanning & Co 6, John Street, Oxford Street.
Printed in London.

framför allt i Frankrike. Dessa "gitarr-tidskrifter" kännetecknas av att innehållet enbart består av musik. Det var i stället engelsmännen som var först med en "riktig" gitarrtidskrift: The Giulianiad (se bild 1)¹⁾. Som var fallet med så många andra tidskrifter av det här slaget blev dess historia kort och intensiv. Härvidlag hör Gitarr och Luta med sina 27 år på nacken för övrigt till undantagen! Det första numret av The Giulianiad kom ut i januari 1833 och det sista kända numret kom i juli 1835, men vi vet inte exakt när den upphörde.

Upphovsmän

Det har rått litet olika uppfattningar om vem som låg bakom The Giulianiad, men en av dem var sannolikt gitarristen och gitarrpedagogen Ferdinand Pelzer, född i Tyskland, men från 1820 huvudsakligen verksam i England. Han skördade stora framgångar som gitarrlärare. Det sägs att han var en duktig och kompetent sologitarrist, men att han inte riktigt kunde kontrollera sin nervositet vid konserttillfällen.

Andra gitarrister som har nämnts med anknytning till tidskriften är Leonhard Schulz d y och Felix Horetzky, båda immigranter också verksamma i England under denna period. Att tidskriften fick just namnet "The Giulianiad" har sin förklaring i den stora beundran utgivarna hade för Mauro Giuliani. Det påstås att Felix Horetzky var elev till denne. Giuliani hade vid tidskriftens start varit död i fyra år och det finns några artiklar som är fullkomliga apoteoser över denne.

The Giulianiad innehåller från allra första början de ingredienser som skapar en gedigen gitarrtidskrift: artiklar med anknytning till gitarren, recensioner av nyutkommen gitarmusik, konsertinformation och musik för gitarr. En liten dikt eller prosatext med gitarren som motiv ger emellanåt litet extra krydda åt anrättningen. Här finns också blandade musikaliska smånyheter, "Musical Chit-chat", utan någon direkt anknytning till gitarren och där man bl a kan få läsa litet musikaliskt skvaller från Konstantinopel! Intressanta är referaten från dåtida gitarr-

konsalter i England. En bra överblick över tidskriften innehåll får man i första volymens innehållsförteckning (se bild 2).

Både högt och lågt

The Giulianiad håller dock inte alltid måttet beträffande kvaliteten på vare sig musik, recensioner och artiklar. Recensionerna är inte särskilt djuplodande eller kritiska och berör huvudsakligen den engelska utgivningen av gitarmusik. I The Giulianiad hittar vi visserligen musik av de stora gitarrmästarna som Mauro Giuliani och Fernando Sor, men också åtskilligt banalt lättgods som kanske borde ha förpassats in i den eviga glömskan.

The 1st Volume of THE GIULIANIAD is just Completed
Containing G.N.º The following are the Contents.

CONTENTS OF N ^o 1.	
Musical Literature.	Musical.
Introduction.	1 st Four Pages (Popular Music) Six popular Airs (Easy)
On the capabilities of the Guitar	2 nd Four Pages (Classical Music) four Pieces by Giuliani.
Songs to my Guitar by E. M. Winham. His performance & compositions.	3 rd Four Pages (Vocal Music) Song Fair Evening Star, by Miss E. Mounsey.
On the comparative Merits of the Piano Forte and Guitar as an Accompaniment to the Voice.	
Reviews of Music. Chit Chat &c.	
CONTENTS OF N ^o 2.	
Musical Literature.	Musical.
Is not the Guitar being an examination of the objections raised against that instrument.	Four Pages of Popular Airs, Music by Sor. Song with French Words.
Guitar Song by M ^{rs} L. Miles.	Song by Weber, with English and German Words.
Westminster Review and Guitar.	Waltz, by Sor
The Farewell Gift by W. Ballu	
Reviews. Chit Chat &c &c.	
CONTENTS OF N ^o 3.	
Musical Literature.	Musical.
Horace's Cithara or Guitar.	Four Pages of Popular Airs.
Song to thy Sweet Guitar.	German Song (German and English Words)
The Fancy Ball, a fragment.	Theme Varied, by Giuliani.
Extracts from Gardiners Music of Nature.	Theme, by Sor.
Foreign News. Chit Chat &c.	Song, "The Captive to his Guitar."
Sor's compositions & performance.	Italian Song, "La Smorfia."
	German Song, "Der Frühlingsabend."
CONTENTS OF N ^o 4.	
Musical Literature	Musical.
Observations on Music in preceding numbers.	Andantino & Largo by Sor.
On Public Performances on the Guitar.	Swiss Waltz, Galopade, & German Air.
The Minstrel's Lay.	Waltz & Minstrel by Giuliani.
Review of Music.	God save the King & Variations.
Musical Intelligence.	Song, "Hail, tho' in thy beauty."
	Minuet, & Alpine Sanger.
	Allemand & Waltz.
	2 French Songs.
	English Song, "My heart is with thee."
CONTENTS OF N ^o 5.	
Musical Literature	Musical.
The Cithara of the Ancients, the Modern Guitar.	Song, "L'innocente Pastor; Do-Busto.
Guitar Professors, Guitar Makers & Sellers.	Grand Variations on the French Air
Notes of Concerts, Miss Mounsey's, Miss ??	Fortane pour la Lyrie, by Giuliani.
Dresser & Pelzer's, Miss Mounsey's, M ^{rs} Schultz's,	Theme, by Mozart, varied, by Busch.
M ^{rs} Sugriviuk's, Miss Fanny Woodham's, and	Gebet während der Seelacht.
Miss E. Nealby's.	Prayer during battle by Himmel.
	German Song.
CONTENTS OF N ^o 6.	
Musical Literature.	Musical.
Instructions to My Daughter for playing on the	Pantasia, by M. Giuliani.
Enharmoniz Guitar.	Divertimento by M. Busch.
Pelzer's Instructions.	Canzonet, by Donald Walker.
Foreign Guitar Makers & English	Spring Song of the Poles in 1831.
Music-Sellers.	Song, "The Wish," by W. Newland.
Reviews, Chit Chat &c.	Song, "The Warrior to his Son."
	Song, "The Hermit's Evening Song."

kunniga gitarrister som Wenzeslaus Mategka, Joseph Kreutzer, Wilhelm Neuland och J A Nuske. De två sistnämnda var för övrigt också verksamma i England.

I många artiklar i The Giulianiad finns också en uttalad entusiasm för gitarren som instrument och dess fantastiska möjligheter. Här finns naturligtvis vissa inslag med ett enögt och okritiskt perspektiv. Artikelförfattarna radar upp mängder av argument från olika utgångspunkter som beskriver gitarrens alla fördelar jämfört med andra instrument och inte minst pianofortet, dvs pianot.

Här finns vissa likheter med en annan engelsman, 1600-talsskribenten Thomas Mace, som i sin bok *Musick's Monument* beskriver lutans alla fördelar. Både hos Mace och hos The Giulianiad finns en försvarsattityd som gör att man misstänker att det är frågan om en kamp för instrumentets överlevnad. Så var kanske också fallet med gitarren efter 1830. Den hade haft sin storhetstid under de tre första decennierna av 1800-talet och befann sig under 1830-talet i en svagt sluttande, men obevekligt accelererande utförsbacke.

Tidsdokument

Innehållet i tidskriftens artiklar är emellertid intressant som tidsdokument och här finns trots allt ett och annat som fortfarande äger sin giltighet. En artikel belyser t ex gitarren vid offentliga konserter och problemen med att i en stor sal få den att höras och bära. Artikelförfattaren hävdar här med bestämdhet att det inte är hur hårt och kraftigt man spelar utan tonens kvalitet som är avgörande för hur gitarren når ut. En annan artikel jämför gitarren och pianot som ackompanjemangsinstrument till sång. Här vänds bl a en av gitarrens nackdelar, den relativt svaga tonen, till en fördel eftersom pianot gärna överröstar sångaren. Tidens främsta gitarrbyggare ägnas en kort artikel med bl a referenser till Fernando Sors klart uttalade värderingar av sin samtids gitarrbyggare. Av artikeln framgår det t ex också att Louis Panormo kring 1833 inte var helt etablerad och att René

Lacote betraktades som den främste gitarrbyggaren.

Mitt eget exemplar av The Giulianiad som omfattar från nummer 1, 1833, t o m nummer 8, 1834, har ett intressant ursprung. Det har tillhört en Eliza Jennings 1834, vilket framgår av både pärmstämplar och namnteckningar. På ett interfolierat blad finns dessutom en handskreven gitarrkomposition (se bild 3), "Polish March", med noteringen "F Pelzer, 39 Great Portland Street". Min hypotes är att det kan vara Pelzer själv som skrivit ner sin egen (?) komposition i Eliza Jennings bok. Möjligen var Eliza elev till Pelzer, som ju undervisade mycket på gitarr.

Efterföljare

The Giulianiad skulle få ett antal efterföljare, dock inte förrän i slutet av århundradet. En möjlig indikation på en måttlig popularitet hos gitarren under perioden 1830-1880. En av de tidigaste var *Harmonie*, som gavs ut i Tyskland från 1881. Amerikanerna var

relativt tidigt ute med S S Stewart's *Banjo and Guitar Journal*, som dock blev mycket kortlivad. Engelsk efterföljare var *The Banjo World*, som också behandlade gitarren. Den gavs ut under relativt lång tid: från 1893 till 1917. Som jag nämnde i inledningen börjar *Gitarr & Luta* nu snabbt närma sig veteranernas gäng, men förhoppningsvis fortsätter vår tidskrift att vara en vital åldring i många år till!

Fotnot

1. The Giulianiad är idag mycket sällsynt och de "kompleta" exemplaren är ytterst få. Mer om tidskriften kan man läsa i Stewart Buttons alldeles utmärkta bok *The Guitar in England 1800-1924*. New York & London 1989 s 118ff. Se även Burtnieks, J A *The Giulianiad*, *Guitar Review* 18, 1955 s 4ff, Jeffery, B. *Historical notes: Giulianiad*, *Guitar* 1, 1972, nr 4 s 9, Heck, T F. *The Birth of the Classic Guitar and its Cultivation in Vienna*. Yale University 1970 s 146ff samt Turnbull, H. *The Guitar from the Renaissance to the the Present Day*, London 1976 s 92, 93ff.

Bild 3.
En handskreven
gitarrkomposition
ur *The
Giulianiad*,
"Polish March",
möjligen av
F Pelzer.